

Білгородська О.Є.

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри рисунка, живопису та
архітектурної графіки,
Архітектурно-художнього інституту,
Одеської державної академії
будівництва та архітектури,
м. Одеса, Україна

ФОРМУВАННЯ УМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ АРХІТЕКТУРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті проведено аналіз формування умінь та навичок студентів архітектурних спеціальностей у процесі художньо-графічної діяльності у вищих навчальних закладах. Розкрито сутність понять «уміння» та «навички», «художньо-графічні» уміння та навички.

Ключові слова: архітектурна освіта, уміння, навички, художньо-графічна діяльність, вищий навчальний архітектурний заклад.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Одним з найважливіших завдань реформування вищої освіти в Україні є забезпечення її якості. Соціальні умови, що змінилися, своєрідність сучасного періоду розвитку вимагають переосмислення підходу до навчання художніх дисциплін майбутніх архітекторів, підвищують вимоги до проведення лекцій та практичних занять. Метою архітектурної освіти є подолання традиційного вузького прагматичного підходу у навчанні, формування професіоналізму в інтересах цілісного світосприйняття на тлі осмислення лідерської позиції архітектора, визначення вищого рівня інтелектуальних, творчих, технічних умінь і цінностей фахівця.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стан вивченості проблеми характеризується детальною розробкою методів, інноваційних методик викладання рисунка в мистецьких та архітектурних закладах. У галузі навчання і виховання засобами мистецтва досліджено: у лексикографічних та методичних виданнях із психології та педагогіки Ю.Бабанського, А.Деркача, О.Запорожця, І.Лернера, В.Лозової, В.Мижерикова, І.Подласова, С.Рубінштейна, О.Усової, І.Харламова, Г.Щукіної, М.Ярошевського. Питання, присвячені основам рисунка, початковим відомостям про рисунок, основам образотворчої грамоти, теорії та методики викладання рисунка для художників досліджуються у працях П.Чистякова, М.Бернштейна, Н.Радлова, П.Павлінова, А.Сидорова, Н.Ростовцева, Н.Третякова; основою організації професійної підготовки архітектора засобами образотворчого мистецтва стали праці Г.Біди, В.Лебедко, В.Кузіна, Н.Ростовцева, Є.Шорохова та ін. Проблеми методики викладання рисунка в архітектурному ВНЗ з навчання майбутніх архітекторів розкрито у працях Д.Кардовського, В. Яковлева, К. Корнілова, А.Соловйова, А.Дейнеки.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз професійного росту студентів у галузі формування художньо-графічних умінь та навичок доводить, що студенти недостатньо або зовсім не дбають про свою образотворчотехнічну та художньо-графічну майстерність, користуючись лише незначною кількістю прийомів, які були їм запропоновані на початку навчання, або тими, що віддзеркалюють їх природні нахили та уподобання. Згодом це призводить до жорсткого закріплення обмеженої кількості рухових навичок і технічних прийомів, їх постійного домінування в навчальних і творчих роботах, невиправдані однобічності їх застосування в рисунку, графічних композиціях. І як результат – формується мовно-графічний стереотип та обмеженість художнього та графічного мислення студента, зупиняється якісне зростання «мислення в матеріалі». Неуважність до техніки графічного зображення згодом стає звичкою, від якої дуже складно відмовитись. І якщо в початкових та базових завданнях поверховість технічних знань певною мірою є закономірною, то в наступних, більш складних роботах, мовна однотипність та технічна недосконалість робить неможливим реалізацію самого творчого вирішення різних завдань та образів у художньо-графічній діяльності.

Мета статті – розглянути та проаналізувати формування умінь та навичок студентів архітектурних спеціальностей у процесі художньо-графічної діяльності.

Виклад основного змісту. Вирішення проблем удосконалення і поліпшення процесу навчання в умовах вищої школи є провідним напрямком діяльності сучасної педагогічної науки. Складність виконуваних дій і операцій, на практичних заняттях з рисунку, передбачає тривалу професійну підготовку майбутнього фахівця. При підготовці обов'язково враховуються наявність в архітектора певних здібностей і формування спеціальних знань, умінь і навичок, що забезпечать подальшу успішність його професійної діяльності. У вищій школи найбільш важким та відповідальним є процес діяльності, а обов'язковими компонентами – є різноманітні навички й уміння. Сьогодні ці поняття трактують по-різному. Одні дослідники вважають, що навички передують умінням, інші – що вміння виникають раніше від навичок. Розбіжності у такому трактуванні пояснюються метою досліджень кожного з учених. Проаналізувавши різні теоретичні обґрунтування понять «уміння і навички», було виявлено деякі відмінності у трактуванні значення цих понять. Сутність поняття «уміння» в загальному розумінні використовується як спосіб виконання дії чи системи дій, що забезпечується сукупністю набутих знань і навичок. На думку Н. Лошкарєвої, А. Новікова, О. Усової, уміння – це здатність до цілеспрямованої й результативної діяльності [2].

С. Кисельгоф зазначає, що уміння не механічна комбінація навичок, а кожного разу новий «сплав» знань, навичок і творчих можливостей. На його думку, основу умінь складає використана відповідно до поставленої мети система знань і навичок при виконанні певних дій. Він також вважає, що основою вміння можуть бути не тільки відповідні операції, але й знання і навички, набуті при виконанні нових завдань [9; 10].

На думку Д. Ніколенка, для вирішення конкретного завдання актуалізується та втілюється у необхідних діях система знань і навичок, що відповідає цьому завданню. На відміну від згаданих авторів, О. Абдуліна розглядає вміння як якість особистості та оволодіння складною системою дій, підпорядкованих єдиній меті,

та застосовуваних людиною в нових умовах [2]. Відомий педагог Р. Немов зазначає, що уміння загалом є свідомо контрольованими частинами діяльності, принаймні в основних проміжних пунктах і кінцевій меті. Уміння припускають насамперед екстеріоризацію (від лат. exterior-зовнішній, винесення назовні результатів розумових дій, здійснюваних у внутрішньому плані; втілення їх у матеріальному продукті. Відтворення художником у вигляді рисунка образів, які створюються спочатку «внутрішнім поглядом». Здійснюється не тільки в процесі творчості, а як його завершальний етап). Уміння – володіння складною системою психічних і практичних дій, необхідних для доцільної регуляції діяльності наявними знаннями й навичками у суб'єкта. На думку О. Іммаундінової, основу умінь складають знання, здібності та нахили: уміння є системою взаємопов'язаних дій і застосовуються у змінних умовах, незнайомих ситуаціях. Л. Кудряшова дотримується погляду, що уміння – це знання, які включені в певну діяльність. П. Гальперін обґрунтовує вміння як таке, що базується на узагальнених образно-концептуальних моделях завдання [6; 7; 10]. У сучасних лексикографічних виданнях із педагогіки та методичних дослідженнях уміння трактуються як підготовленість до свідомих і точних дій, а навички – автоматизована ланка цієї діяльності. Елементи умінь часто переходять у навички, які, у свою чергу, сприяють удосконаленню вмінь, а іноді передують їхньому формуванню. Розглядаючи проблему формування вмінь, К. Платонов визначив п'ять етапів їх формування. Первинні вміння характеризуються усвідомленням мети дії, пошуком способів її виконання, що спираються на раніше набуті знання і навички, дією за допомогою методу проб і помилок. Недосконала діяльність характеризується наявністю знань про способи виконання дій і використання раніше набутих неспецифічних для даної діяльності навичок. Деякі загальні вміння є окремими високорозвинутими, але вузькими вміннями, потрібними у різних видах діяльності, наприклад: уміння планувати свою діяльність, організаторські вміння. Для високорозвинутого вміння притаманними є творче використання знань і навичок даної діяльності з усвідомленням не тільки мети, але й мотивів вибору способу її досягнення. Для найвищого рівня – рівня майстерності – характерним є творче використання різноманітних умінь [6].

На відміну від навичок, уміння можуть формуватися й без спеціальних вправ, при виконанні будь-якої дії. У цих випадках воно спирається на знання й навички, набуті раніше, при виконанні дій, подібних даним. Водночас уміння вдосконалюється в міру оволодіння навичками. Високий рівень уміння є показниками можливості користуватися різними навичками для досягнення однієї й тієї ж мети залежно від умов дії. У багатьох зарубіжних та вітчизняних педагогічних дослідженнях спостерігається подібність в обґрунтуванні поняття «уміння». На думку В. Лозової, Г. Троцько, уміння – усталені способи діяльності учнів, автоматизовані уміння. Г. Коджаспирова, О. Коджаспиров, Л. Столяренко, В. Смирнова розглядають уміння як дію, доведену до автоматизму, що формується шляхом багаторазового повторення [2; 8; 9]. У сучасній науці існують різні підходи до класифікації умінь. Зокрема, вченими виділяються такі групи умінь: пізнавальні, практичні, розумові, які у своїх працях розглядає Г. Батуріна. На окремих, спеціальних, інтелектуальних, акцентують свою увагу Д. Богоявленський, Н. Менчинська. Загальні, специфічні, професійні, складні, конструктивні уміння розглядає Г. Засобіна. На навчальні, виробничо-трудова, спортивні, складні, прості вміння досліджують у своїх працях П. Іванов. У свою чергу, Р.

Немов виділяє три типи вмінь: рухові, пізнавальні, теоретичні [6]. Дехто з дослідників у сфері педагогіки та психології визначають на сучасному етапі поняття «уміння» як найбільш елементарний рівень виконання дій і майстерності людини в конкретному виді діяльності. Між цими «уміннями» лежить багаторічний шлях вправ. За психологічною структурою це, безумовно, якісно різні уміння. Варто також розрізнити елементарні уміння, що йдуть після знань й першого досвіду дій, і уміння, що виражають той або інший ступінь майстерності у виконанні діяльності, яка виникає після вироблення навичок. Елементарні уміння – це дії, які виникли на основі знань унаслідок наслідування дій або самостійних спроб і помилок у поводженні з предметом. Уміння-майстерність виникають на основі вже вироблених навичок і широкого кола знань. Особливістю формування навичок є їх поступова автоматизація. Вироблення навичок не потребує контролю свідомості при їх виконанні. Звичайно, у початковий період свідомість контролює рух, але з виробленням навичок відбувається поступове відключення контролю свідомості.

Отже, не можна робити висновок, що навички є несвідомо регульованими діями. Особливість навичок – свідомий контроль дії в цілому. Свідомість устанавлює відповідність дії із завданнями діяльності. Перетворення дії в навички дає можливість визволити свідомість для вирішення більш складних завдань діяльності. Звідси стає зрозумілим виняткове значення навичок у творчій діяльності: не опанувавши навичок елементарних дій, не можна створити умови для творчої діяльності. І. Подласий аналізує навички як компоненти практичної діяльності, що виявляються при виконанні необхідних дій, доведені до вдосконалення шляхом багаторазових вправ. На думку І. Харламова, навички – складові уміння, автоматизовані дії, які доведені до високого ступеня досконалості. С. Рубінштейн вважає, що навички – це автоматизовані компоненти свідомої дії людини, що виробляються у процесі її виконання. За М. Ярошевським, навички – це сформовані шляхом повторення дії, які характеризуються високим ступенем засвоєння й відсутністю поелементної свідомої регуляції та контролю. Ю. Бабанський продовжує розглядати навички як багаторазове повторення однієї й тієї ж дії в однакових аналогічних умовах, що приводить до їх формування. При цьому відбувається автоматизація окремих компонентів. Однак навички не варто розуміти як повністю автоматизовану дію, оскільки в потрібний момент свідомість може втручатися в дію й спрямовувати її. Уміння та навички знаходяться у тісному взаємозв'язку. У деяких випадках уміння формуються на підставі вже набутих навичок [1; 2].

У сучасній психології та педагогіці немає однозначного визначення поняття «уміння» і «навички». Зазвичай, прийнято характеризувати уміння як можливість здійснювати певну діяльність, операцію. Ураховуючи такий погляд, уміння передують навичкам, які розглядаються як більш високий (автоматичний, відпрацьований) рівень оволодіння діями. Оволодіти будь-якою дією – значить оволодіти системою (низкою) рухів. Засвоєння певної дії не обмежується опануванням способу виконання певної системи рухів. Воно обов'язково включає в себе засвоєння сенсорного контролю й корегування рухів відповідно до їхніх поточних результатів та властивостей об'єктів дій. Основою цього процесу є засвоєння чуттєвих орієнтирів, які інформують мозок про стан зовнішнього середовища, про проходження у ньому рухів та про результат. Опанувавши дії, спочатку вимагається їх детальна свідома регуляція, а вже потім вони

починають автоматизуватися, виконуватися за меншої участі свідомості. Розрізняють сенсорні, рухові (моторні), сенсорномоторні, інтелектуальні та інші навички.

Проаналізувавши певні енциклопедичні, психологічні, педагогічно-наукові та методичні джерела, можемо зробити висновок, що у нашому дослідженні уміння будуть розглядатися як можливість виконання дії з високою якістю на основі набутих знань та навичок. Уміння мають складові частини – навички, що є повністю автоматизованими, інстинктоподібними компонентами умінь, реалізованими на рівні несвідомого контролю. Якщо дію розглядати як частину діяльності, що має чітку поставлену свідому мету, то навичками також можна назвати автоматизований компонент дії. При автоматизації дій та операцій, перетворенні в навички у структурі діяльності відбувається низка змін. По-перше, автоматизовані дії та операції зливаються в єдиний цілісно виконуваний акт, іменовані умінням (наприклад, складна система рухів людини, яка пише, малює, креслить, виконує спортивну вправу, проводить хірургічну операцію та ін.). При цьому зайві, непотрібні рухи зникають, а кількість помилкових різко зменшується [6; 8]. У науковій літературі вчені підтримують спільну позицію щодо визначення умінь і навичок. Уміння – цілеспрямований процес; здатність на цілеспрямований процес; здатність виконувати дії, які набуті в результаті навчання; діяльність з певною метою; ефективно виконана дія; підготовленість до свідомих, точних дій. Ці визначення дуже близькі одне до одного, але кожне з них доповнене і має власний відтінок.

Навички – це дії, сформовані у результаті повторень; складова уміння, автоматизована дія; більш якісно виконана дія; багаторазове повторення; точна діяльність; автоматизований компонент уміння. Учені погоджуються, що уміння і навички знаходяться у тісному взаємозв'язку, постійно вдосконалюються у процесі їх формування та набуття нових знань. У нашому дослідженні розглядається не тільки формування умінь та навичок майбутніх архітекторів, а більш широке та складне поняття формування художньо-графічних умінь та навичок студентів архітектурних спеціальностей. Термін «художньо-графічний» має неоднозначне тлумачення. У науковій літературі він трактується як «художній», що постає об'єктом мистецтва, а також «графічний», який є і об'єктом мистецтва, і об'єктом науково – технічної діяльності. Графічна діяльність на заняттях, лекціях, практикумах принципово відрізняється від графічної діяльності студентів під час практичних занять з рисунку. Основу першого складає раціонально-логічне навчання, що здійснюється через вивчення змісту дисциплін, а другої – емоційно-образне, при якому пізнавальні завдання вирішуються через переживання змістової сторони заняття. У теоретико-дисертаційному дослідженні І. М. Мужикової графічні уміння розглядаються як одна із складових творчості художника поряд із знаннями та емоційною сферою. В. Кузін зазначає, що широко вживаний в образотворчому мистецтві термін «вміти», «зазвичай, тлумачиться як образотворча техніка художника, його живописні та графічні навички, вміння, ступінь володіння майстерністю». Оволодіння технікою вимагає систематичного та тривалого навчання і, як підсумок, повинен привести до рівня майстерного володіння ними. До найбільш важливих графічних та живописних вмінь, що складають сутність образотворчої техніки, автор відносить: вміння оперувати різноманітними технічними матеріалами; вміння відповідно до реальної форми предмета проводити лінії, штрихи, мазки; вміння користуватися законами повітряної та лінійної перспек-

тиви, закономірностями конструктивної побудови предметів, світлотіні, кольорознавства, законами композиції; вміння аналізувати натуру та порівнювати свою роботу з природою; вміння діяти за принципом «від загального до часткового і знову до загального»; також важливим є вміння зображувальними засобами передавати психологічний стан, почуття, настрої зображуваної людини. Графічна грамота — це сукупність елементів навчання, спрямованих на вироблення в студентів умінь та навичок створювати різні графічні зображення, переходити від об'єктів і процесів різного роду до їх графічних зображень і від графічних зображень до об'єктів і процесів [4; 5]. Сюжетно-тематичний натюрморт слугує одним із засобів формування художньо-графічних умінь і навичок, технічних прийомів зображення об'єктів, творчих здібностей студентів-архітекторів. Освоюючи художньо-графічну грамоту зображення (короткочасні замальовки, тривалі академічні постановки, роботу з пам'яті, з уяви) у студентів розвиваються спостережливість, зорова пам'ять, здатність бачити в натурі цікаві з погляду зображення теми та сюжети.

При виконанні академічного завдання «Сюжетно-тематичний натюрморт» виділяємо такі характерні особливості умінь:

1) усвідомленість, тобто всі дії або системи дій потребують осмислення, поетапності, свідомої регуляції і контролю;

2) складність структури (уміння ґрунтуються на основі функціонального поєднання знань і навичок, а також таких якостей особистості, як прагнення до творчості);

3) гнучкість (структура умінь постійно поновлюється: вдосконалюються знання і навички; уміння дає можливість виконувати дії не тільки в звичних, але й у нових умовах);

4) поетапність формування (від початкових умінь до творчих; чим досконаліші уміння, тим більше в них проявляється творчість) [7].

У нашому дослідженні ми поділяємо думку З. Ходжави, який визначає уміння як створення нового, своєрідного творчого моменту у практиці суб'єкта, як здатність свідомо і самостійно виконати те чи інше завдання. На різних рівнях теоретичного аналізу досліджень вітчизняних та зарубіжних психологів-педагогів з'ясовується, що межа між поняттями «уміння» та «навички» може зовсім або частково нівелюватися. На думку В. Мижерикова, елементи умінь часто переходять у навички, що, у свою чергу, сприяють їх удосконаленню, а іноді передують формуванню.

Типовий шлях формування і розвиток навичок має чотири етапи:

1) ознайомлювальний (усвідомлення дій та їх уявлення);

2) підготовчий (свідоме, але невміле виконання);

3) стандартизуючий (автоматизація елементів дій);

4) варіюючий або ситуативний (приспособлення дій до різних ситуацій) [6].

На процес формування навичок вагомий вплив має методика навчання. Залежно від того, які навички необхідно сформувати в учнів, змінюються і вимоги до організації навчання. Формування окремих навичок ніколи не є самостійним ізольованим процесом. Велике значення у формуванні всіх типів умінь і навичок діяльності відіграють вправи. Вони сприяють автоматизації навичок, удосконаленню умінь, діяльності загалом. Вправи необхідні як на етапі вироблення умінь і навичок, так і в процесі їх збереження. Без постійних, систематичних вправ уміння і навички, зазвичай, зникають, втрачають свої якості. Важливе значення для розуміння процесу

формування навичок має їх перенесення, тобто поширення і використання навичок, сформованих у результаті виконання певних дій різних видів діяльності. Для вдалого перенесення необхідно, щоб навички стали узагальненими, універсальними, узгодженими з іншими навичками, діями, доведеними до автоматизму, і видами діяльності. Тому, спираючись на етапи формування навичок, відбувається поетапне формування художньо-графічних умінь та навичок при зображенні сюжетно-тематичного натюрморту. Наприклад, при виконанні академічного завдання «Сюжетно-тематичний натюрморт» студентам пропонується виконати низку попередніх нарисів, які допоможуть знайти найкращий варіант зображення. На першому етапі студенти виконують вправи-замальовки натюрморту, які формують образ майбутньої роботи. На цьому етапі студенти вчать композиційно правильно розташовувати натюрморт, здійснюють композиційні пошуки, ознайомлюються, підбирають та випробують графічний матеріал і тонований папір для його виконання. На другому етапі для вдосконалення початкових навичок роботи з графічними м'якими матеріалами передбачається виконання самостійних завдань за темою «Сюжетно-тематичний натюрморт», які студенти виконують за межами майстерні. Далі на третьому етапі студенти будують натюрморт на тонованому папері та одночасно вивчають і випробують різні техніки роботи з графічними матеріалами. Коли дії вже частково доведені до автоматизму, студенти починають працювати над сюжетно-тематичним натюрмортом. На четвертому етапі студенти вдосконалюють свої художньо-графічні уміння та навички.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Увесь творчий процес роботи архітектора тісно пов'язаний із зображенням предметного світу. При навчанні рисунка з натури натюрморт як навчальне завдання для студентів є обов'язковий. Він дозволяє повніше розкрити основні положення реалістичного рисунка, зокрема загострити увагу на особливостях перспективи і тону. Зображуючи натюрморт із різних предметів, студент засвоює принципи лінійно-конструктивного зображення форми, знайомиться з теорією перспективи, набуває навиків передачі об'ємності, матеріальності, фактури предметів за допомогою різних графічних матеріалів. Протягом вивчення всього курсу «Рисунок, живопис, скульптура. Рисунок» особливого значення набуває робота над сюжетно-тематичним натюрмортом, у процесі якої відбувається активне освоєння законів композиції, вираження емоційного ставлення до зображуваної постановки через сюжет і композицію, власного ставлення до зображуваного об'єкта. У процесі художньо-графічної діяльності студентів при роботі над натюрмортом важливо вдосконалити, загострити чуттєвість до характеру форми, пропорційних співвідношень, світлотіні та вміло використовувати різноманітні засоби рисунка, що, у свою чергу, полегшує та прискорює у студентів процес пізнання та формування умінь та навичок професійної діяльності. Професійне оволодіння рисунком, архітектурною графікою є однією з обов'язкових умов формування професійної майстерності майбутніх архітекторів, які зможуть успішно надалі вирішувати різні архітектурні завдання.

Використана література

1. Бабанский Ю. К. Оптимизация учебно-познавательного процесса: [метод. основы] / Ю. К. Бабанский. – М. : Просвещение, 1982. – 192 с.
2. Лихачев Б. Т. Педагогика : курс лекций: учебное пособие [для студентов педагог. учеб. заведений и слушателей] / Б. Т. Лихачев. – М. : Юр. Издат., 2003. – С.88 – 551.

3. Маркитантова Т. О. Особенности методики обучения рисунку студентов архитектурно-строительного вуза: дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.02 / Татьяна Олеговна Маркитантова – Санкт-Петербург. 2009. – 165с.
4. Мужикова І. М. Методика формування базових знань та вмінь з образотворчого мистецтва в майбутніх учителів початкових класів : дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.02 “Теорія та методика навчання” / Ірина Мирославівна Мужикова. – К., 2004. – 216 с.
5. Немов Р. С. Психология : Общие основы психологии / Р. С. Немов., [кн. 1. 4-е изд.] – М. : ВЛАДОС, 2003. – 688 с.
6. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін / Г. М. Падалка. – К. : Освіта України, 2008. – 272 с.
7. Педагогіка / [под ред. Ю. К. Бабанского]. – М. : Просвещение, 1983. – С. 104.
8. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / [З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.]. – К. : Знання, 2005. – С. 21.
9. Педагогіка: педагогические теории, системы, технологии: учебник [для студентов высш. и сред. пед. учеб. заведений] / [С. А. Смирнов, И. Б. Котова, Е. Н. Шиянов и др.]. – М.: Академия, 2003. – 512 с.

Белгородская Е. Е.

**Формирование умений и навыков студентов архитектурных специальностей
в процессе художественно-графической деятельности.**

В статье проводится анализ формирования умений и навыков студентов архитектурных специальностей в процессе художественно-графической деятельности. Рассматривается сущность понятий: «умения», «навыки», «художественно-графическая деятельность». На примере выполнения академического задания «Сюжетно-тематический натюрморт» описано поэтапное формирование художественно-графических умений и навыков будущих архитекторов.

Ключевые слова: архитектурное образование, умения, навыки, художественно-графическая деятельность, высшее архитектурное учебное заведение.

Yelena Belgorodskaya,

candidate of educational sciences, docent of drawing,
painting and architectural graphics,
Architecture and Art Institute, Odessa State Academy
of Civil Engineering and Architecture,
Odessa, Ukraine.

**Development of skills and abilities of students of architectural specialties
in the process of art-graphic activity.**

The article analyzes the formation of skills and abilities of students of architectural specialties in the process of art-graphic activity. The report considers an essence of the concepts such as «skills», «abilities», «graphic arts». The example of academic assignment «Plot-themed still life» describes the gradual formation of art-graphic skills of future architects.

Keywords: architectural education, skills, abilities, graphic arts, post-graduate architectural university.